

Силабус курсу:

СПЕЦКУРС «АРТ-ТЕРАПІЯ»
(вибіркова дисципліна)

Ступінь вищої освіти:

магістр

Спеціальність:

для здобувачів будь якої освітньої програми

Рік підготовки:

1

Семестр викладання:

Весняний (2 ий семестр)

Кількість кредитів ЕКТС:

5

Мова(-и) викладання:

українська

Вид семестрового

залік

Автор курсу та лектор:

Пелешенко Олена Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач

посада

Viber, телеграм за

номером

телефону

за графіком

консультації

peleshenko.elena.vik@gmail.com

електронна адреса

+38-050-874-33-

27

телефон

посада

мессенджер

Викладач практичних занять:*

Кобиляцька Марина Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

асистент

посада

Viber, телеграм за

номером телефону

за графіком

консультації

marina_k2911@ukr.net

електронна адреса

+38-066-032-93-95

телефон

Анотація навчального курсу

Мета вивчення курсу:

формування фахових навичок та підготовка здобувачів вищої освіти до практичної діяльності, побудована на основі розширення і поглиблення можливостей застосування образотворчої діяльності та арт-терапевтичних технік; практичне навчання різним напрямкам “Арт-терапії”, як сучасного напряму психотерапії, психокорекції, арт-педагогіки та її практичному застосуванню; розширення і поглиблення можливостей практичної діяльності майбутніх психологів; набуття досвіду виконання мистецького аналізу, здійснення добору творів образотворчого мистецтва, проведення аналізу художніх робіт; розширення художньо-естетичного досвіду здобувачів вищої освіти, збагачення їх емоційно-почуттєвої сфери.

Результати навчання:

Знати:

- теоретико-методологічні засади арт-терапії, сучасні напрямки арт-терапевтичної діяльності;
- етичні засади психотерапевтичної діяльності; етичні принципи професійної діяльності арт-терапевта;
- технології ефективної психотерапевтичної діяльності з сучасних арт-терапевтичних напрямків;
- межі методу арт-терапевтичної діагностики та діагностичні можливості інструментарію;
- умови проведення АРТ-терапії, вимоги до організації та надання психологічної допомоги з використанням методів арт-терапії;
- основні фактори та принципи арт-терапевтичної діяльності;
- форми та методи індивідуальної та групової арт-терапії;
- арт-терапевтичні методи, матеріали, основні напрямки і базові техніки різних видів арт-терапії.

Вміти:

- вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності;
- організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;
- узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки;
- робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій;
- доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях;
- оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації;
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

- Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.
- Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Основні поняття та історія розвитку арт-терапії	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Підходи до розуміння арт-терапії. Історія розвитку арт-терапії (первісне мистецтво, виникнення інтересу до дитячої творчості (К. Річчі, З. Фрейд, М. Кляйн, М. Наумбург, М. Ловенфельд). Виникнення інтересу до творчості душевнохворих (Ч.Ломброзо, А. Тардье, І. Сімно, Г. Принцхорн, Ж. Бобон). Сучасне положення терапії мистецтвом: американська, європейська, Британська та Шведська школи (М. Наубург, С.Хілл, Г. Рід, Е. Крамер). Історія розвитку арт-терапії у вітчизняній психології (Л.С. Виготський, Я. А. Пономарьов, Д. Б. Богоявленська, А. С. Копітін).	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
2.	Теорії арт-терапії. Основні напрямки і види арт-терапії.	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Психоаналітична арт-терапія. Психодинамічний підхід до арт-терапії Гуманістична арт-терапія.. Арт-терапевтична теорія Е. Крамер. Закономірності та Психологічні механізми арт-терапії: компенсаторна, сублімаційна, ізоляційна. Види арт-терапії. Робота з малюнком і кольором (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Робота з глиною і пластиліном (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Музикотерапія (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Бібліотерапія (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Драматерапія (базові принципи, особливості, види, особливості застосування). Казкотерапія та лялькотерапія (базові принципи, особливості, види-маріонетки, пальчикові ляльки, особливості застосування). Сучасні напрямки арт-терапії (етнотерапія, фототерапія, боді-арт, ландшафтотерапія, кольоротерапія, робота над колажами та ін.).	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
3.	Діагностичні можливості арт-терапії. Межі методу арт-терапевтичної діагностики	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Межі методу арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні можливості малюнка. Особливості вибору художніх матеріалів (олівці, гуаш, акварель, пастель, вугілля і т.д.). Діагностика емоційного стану за кольором. Діагностичний потенціал і можливості арт-терапевтичних технік: робота з "мандалами", "колажами", масками, гримом; аналіз музичних уподобань, твір музики; твір віршів, оповідань, казок; виготовлення ляльок, марionеток, пальчикових ляльок; робота зі скульптурою і пластиліном та ін.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
4.	Діагностичний потенціал арт-терапевтичних технік. Умови проведення Умови організації та надання психологічної допомоги з використанням методів арт-терапії.	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Простір арт-терапевтичного процесу. Модель арт-терапевтичної сесії (заняття) Система арт-терапевтичних занять. Оснащеність арт-терапевтичних кабінетів. Укладення соціального контракту з клієнтом. Допоміжні відносини як головна умова проведення арт-терапії. Позиції арт-терапевтів в ході взаємодії з клієнтами. Групові психотерапевтичні фактори. Емоційна підтримка та конгруентність арт-терапевта. Супервізія (зниження ризику нанесення шкоди клієнту, середовищу).	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
5.	Принципи арт-терапевтичної діяльності.	денна 2/0/1	Основні фактори психотерапевтичної дії в арт-терапії. Фактор художньої експресії. Фактор психотерапевтичних відносин. Фактор інтерпретації і вербального зворотного зв'язку. Арт-терапевтичний процес і його системний опис. Образотворча діяльність в арт-терапії. Поняття рефлексії, термінації (завершаючий етап), процесінгу. Приватні питання арт-терапії. Естетична і етична невизначеність сучасного мистецтва. Побічний продукт діяльності у художній педагогіці і арт-терапії.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
6.	Форми індивідуальної та групової арт-терапії.	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0,5	Феномен індивідуальної арт-терапії. Феномен групової арт-терапії. Ранні аналоги, розвиток групової арт-терапії у другій половині ХХ ст. Групова інтерактивна арт-терапія. Характеристика різних форм групової арт-терапії. Студійна відкрита група. Динамічна (аналітична) закрита група. Тематична група. Методологія групової арт-терапії. Психодинамічні моделі. Питання організації групової арт-терапії	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
7.	Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали.	денна 2/0/1	Арт-технології: символи і їх застосування. Метод "Мандали" як	Участь в обговоренні Тести, психологічні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		заочна 0,5/0/0,5	експрес-діагностика при вивчені архетипічних складових особистості. Використання фольклору. Арт-терапія та соціальне мистецтво. Техніка монотіпія. Матеріали в арт-терапії, особливості роботи з різними матеріалами. Безпредметне мистецтво: джерело нових підходів в арт-терапевтичній роботі. Діагностичні і терапевтичні методики: "Мандала", Автопортрет у повний зрист, "Дерево" та ін.	вправи, техніки. Індивідуальні завдання
8.	Професійна підготовка арт-терапевта	денна 2/0/1	Вимоги, що пред'являються до особистості арт-терапевта. Професійна підготовка арт-терапевта. Правила ефективного зворотного зв'язку в арт-терапії. Емоційна компетентність арт-терапевта (навички усвідомлення і вираження почуттів; здатність управляти почуттями і емоційними станами). Етичні принципи професійної діяльності арт-терапевта	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
9.	Танцювально-рухова психотерапія. Танцювальна психотерапія як метод пробудження спонтанності	денна 2/0/1	Історія та розвиток танцювальної психотерапії. Основні поняття, цілі і завдання ТРТ. Теоретичні основи. ТРТ і тілесно-орієнтована психотерапія. Основні процедури ТРТ. Процедура танцювальної гри. Роль арт-терапевта. Аналіз рухів. Вибір стилю і рухів. Області практичного застосування ТРТ. Танцювальна Педагогіка і танцювальна психотерапія – межі та відмінності. Сучасна ТРТ психотерапія. Оцінка ефективності танцювальної психотерапії. Методи оцінки стану клієнта. Коригуюча гімнастика для дітей і дорослих. ТРТ як метод профілактики емоційних і поведінкових порушень.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
10.	Арт-терапевтичні техніки в роботі практичного психолога	денна 2/0/1	Робота з хворобою. Арт-терапія в роботі з психосоматичними розладами. Малюнки Луки. Шляхи виходу прихованих, витіснених станів за допомогою неформалізованих технік: розпліщування, відщипування в ліпленні, обривання в конструкуванні. Техніка "рожевий кущ". Види арт-терапії, що застосовуються в психосоматиці. Характерні особливості малюнків психосоматичних хворих. Основні теми малюнків. Вільне малювання і робота з готовими формами. Використання глини в терапії. Переваги роботи з глиною та іншими пластичними матеріалами при вираженні алекситимії, наявності опору у пацієнтів, необхідності відреагування і переробки негативних	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			емоцій. Сучасні підходи до лікування (медичний, психологічний, трудотерапія та ін.). Особливості арт-терапевтичної роботи з залежними і співзалежними: показання, ресурси, можливості та обмеження. Діагностичний і терапевтичний потенціал. Психологічний портрет залежного і співзалежного. Методики» Портрет залежного»,»Рука заважає і рука допомагає". Залежність як "хвороба заморожених почуттів".	
11.	Основні техніки арт-терапії з використанням живопису та ліплення.	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0	Психологічні особливості технік : Ліплення, Живопис, Ізотерапія, Маскотерапія, Мандолатерапія	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
12.	Активна музична психотерапія та імпровізація. Казкотерапія. Лялькотерапія. Анімаційна терапія	денна 2/0/1 заочна 0,5/0/0	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: музичної терапії, казкотерапії, лялькотерапії, анімаційної терапії	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
13.	Етнотерапія, бібліотерапія. Пісочна терапія	денна 2/0/1 заочна 0/0/0,5	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: Етнотерапії, бібліотерапії. Пісочної терапії.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
14.	Фототерапії, боді-арт, ландшафтотерапія, кольоротерапія, робота над колажами	денна 2/0/1 заочна 0/0/0,5	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: Фототерапії, боді-арта, ландшафтотерапії, кольоротерапії, роботи над колажами .	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	Денна 28/14 Заочна 4/4		

Рекомендована література

1. Бєлогурова М. Арт-терапевтичний супровід дошкільників / Марина Бєлогурова // Психолог дошкілля. – 2013. – № 4. – С. 1–16.
2. Бернацька О. Виховання самостійної особистості засобами філіо-арт-терапії / О. Бернацька // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 16. – С. 3–7.
3. Бреусенко-Кузнецов О. Застосування казки в контексті групової арт-терапії / О. Бреусенко-Кузнецов // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 15–20.
4. Власюк М. Арт-терапія : лікування мистецтвом / М. Власюк // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2008. – № 7/8. – С. 90.
5. Вознесенська О. Арт-терапії сім'ї / О. Вознесенська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 9–14.

6. Вознесенська О. Особливості арт-терапії як методу / О. Вознесенська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 5–8.
7. Вознесенська О. Простір арт-терапії: можливості й перспективи : Друга міждисциплінарна науково-практична конференція / О. Вознесенська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 2–4.
8. Вознесенська О. Шляхом арт-терапії у пошуках натхнення / Ольга Вознесенська // Психолог. – 2011. – № 17. – С. 3–5.
9. Вознесенська О.Л. Арт-терапія як інноваційний напрям розвитку особистості студента в системі вищої освіти // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації / О.Л. Вознесенська – К., 2007. – С. 268–275.
10. Вознесенська, О. Арт-терапевтична майстерність : радість й розвиток для всієї сім'ї / О. Вознесенська, М. Сидоркіна // Психолог. Шкільний світ. – 2008. – № 1. – С. 24–26.
11. Галамейко, Н. Мелодія душі : арт-терапевтичний клуб для педагогів ДНЗ / Наталія Галамейко // Психолог дошкілля. – 2014. – № 2. – С. 18–21. – Бібліогр. в кінці ст.
12. Галіцина, Л. Корекція страхів : [цикл занять методами арт-терапії] / Людмила Галіцина // Психолог. – 2015. – № 17/18. – С. 60–68. – Бібліогр. в кінці ст.
13. Галіцина, Л. Методика «Витинанка «Дерево»: відчуй силу роду : [арт-терапія] / Людмила Галіцина // Психолог. Шкільний світ. – 2011. – № 32. – С. 25–29.
20. Горбова, С. А. Музикотерапія. Досвід чи інновація? / С. А. Горбова // Логопед. – 2012. – № 12. – С. 10–13.
14. Грищенко, Н. Досвід використання арт-терапії у роботі з дітьми-жертвами домашнього насилиства / Наталія Грищенко // Дитинство без насилия: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереоарт], 2014. – С. 528–531. – Бібліогр. в кінці ст.
15. Деркач, О. Арт-терапія на допомогу школі / О. Деркач // Мистецтво та освіта. – 2010. – № 2. – С. 25–28.
16. Деркач, О. Є. Впровадження елементів музичної терапії в навчальний процес підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Є. Деркач, М. Вацьо // Рідна школа. – 2005. – № 12. – С. 54–56.
17. Дмитрієва, Л. Арт-терапія в роботі практичного психолога : [в дошкільному дитячому закладі] / Людмила Дмитрієва // Психолог дошкілля. – 2014. – № 8. – С. 31–41.
18. Дутчак, У. Арт-терапія як засіб естетичного виховання підлітків / У. Дутчак // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол.: А. Вихруш, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.] – Тернопіль : ТНПУ, 2006. – № 5. – С. 134–139.
19. Животенко, Л. Арт-терапія : популярні методи в роботі психолога / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 26–27.
20. Животенко, Л. Арт-терапія як інноваційна технологія у позашкільному навчальному закладі / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 4–8.
21. Животенко, Л. Я – скарб : авторська арт-терапевтична методика / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 28–30.
22. Заболотна, Н. Арт-терапія у психологічному супроводі дітей, що зазнали насилиства / Наталія Заболотна // Дитинство без насилия: суспільство, школа і сім'я на захисті прав

- дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереоарт], 2014. – С. 538–540. – Бібліогр. в кінці ст.
23. Зборюк, Т. П. Арт-терапевтичні технології у психокорекційній практиці / Т. П. Зборюк // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2010. – № 4. – С. 23–31.
24. Злочевська, Л. С. Арт-терапія у професійному самовизначенні учнівської молоді / Л. С. Злочевська // Професійно-технічна освіта. – 2013. – № 1. – С. 46–49.
25. Іванюк, Н. «Кольорові казки» лікують, розвивають, розважають : [кольортерапія] / Наталя Іванюк // Дошкільне виховання. – 2012. – № 2. – С. 16–17.
26. Кваша, Т. Ми до тебе, казко, в гості завітали : розвивальне заняття з використанням арт-терапії / Тетяна Кваша // Психолог дошкілля. – 2014. – № 5. – С. 36–38.
27. Кондрицька, О. І. До проблеми особистісно-орієнтованого виховання дитини засобами арт-терапії / О. І. Кондрицька // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – Вип. 12. – С. 41–46
28. Краснікова, Н. І. Казка та малюнок у житті дитини / Н. І. Краснікова // Психологічна газета. – 2006. – № 20. – С. 13–14.
29. Куб'як, Н. Арт-терапія як засіб реабілітації дітей та підлітків, які постраждали від насильства / Наталія Куб'як // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереоарт], 2014. – С. 556–558. – Бібліогр. в кінці ст.
30. Куртішова, І. Арт-терапія для дітей : майстер-клас для педагогів / Інга Куртішова // Психолог дошкілля. – 2015. – № 7. – С. 24–26.
31. Михайлова, І. В. Особливості використання методів арт-терапії в психокорекції турботи про себе в ранній юності / І. В. Михайлова // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 7. – С. 40–43.
32. Оденцова, В. М. Використання символ-драми й арт-терапії в коригувальній роботі з подолання дитячих страхів у консультивативній практиці / В. М. Оденцова // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2011. – № 4. – С. 8–17. – Бібліогр. в кінці ст.
33. Оденцова, В. М. Використання символ-драми й арт-терапії у подоланні дитячих страхів / В. М. Оденцова // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2010. – № 4. – С. 13–22.
34. Оленів З.П. Арт-терапія в інклузивній освіті / [Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: 36. Наукових праць. – Випуск 11] / З.П. Оленів – К.: Вид-во НПУ, 2015.
35. Осадчук, Л. «Швидка допомога» : мистецтво оригамі / Л. Осадчук // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 41. – С. 28–30.
36. Осадчук, Л. Спосіб життя оригамі. Оригамі в педагогіці й арт-терапії / Л. Осадчук // Психолог. – 2007. – № 18/19. – С. 39–43.
37. Павленко, Л. П. Казки і поезії у житті дитини або джерела дитячої творчості і саморозвитку особистості / Л. П. Павленко // Бібліотечка вчителя початкової школи. – 2006. – № 1. – С. 1–9.
38. Підлипна, Л. В. Психотерапія мистецтвом : програма з основ арт-терапії / Л. В. Підлипна // Психологічна газета. – 2008. – № 5. – С. 10–32.
39. Підлипна, Л. В. Психотерапія мистецтвом : програма з основ арт-терапії / Л. В. Підлипна // Психологічна газета. – 2008. – № 6. – С. 3–15. – Закінч. Поч.: № 5.
40. Полозюк, Ю. Застосування технік фототерапії в діяльності психолога / Юлія Полозюк // Психолог. – 2014. – № 23. – С. 21–23.

41. Полякова, Н. Корекція емоційно-поведінкових розладів засобами музичної терапії / Н. Полякова // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 27–31.
42. Рибак, О. Арт-терапія в роботі з розумово відсталими дітьми / Ольга Рибак, Євгенія Пархомчук, Тетяна Шлапацька // Дефектолог. – 2015. – № 4. – С.7–9. – Бібліогр. в кінці ст.
43. Секрети внутрішньої гармонії / автор-укладач Л. В. Туріщева // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2009. – № 14. – С. 20-2–20-5 [вкладка].
44. Скнар, О. Арт-терапевтична техніка «колаж» у роботі психолога / О. Скнар // Психолог. Шкільний світ. – 2009. – № 9. – С. 12–14.
45. Скорченко, Ю. Арт-терапія – профілактика емоційних і психологічних негараздів / Ю. Скорченко // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 1. – С. 62–63.
46. Сорока, О. В. Арт-терапія як засіб корекції важковихованості молодших школярів-вихованців притулку для неповнолітніх / О. В. Сорока // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / гол. ред. Г. Терещук ; редкол.: Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ, 2011. – № 4. – С. 177–183.
47. Субботіна, В. Родзинки техніки «ошибана» : флористика / Валентина Субботіна // Квіти України. – 2013. – № 2. – С. 28–31.
48. Терлецька, Л. Г. Арт-терапія як метод дослідження творчого аспекту психічного здоров'я особистості / Л. Г. Терлецька // Психологічна газета. – 2006. – № 1. – С. 3–14.
49. Черкашина, Д. Кольорові емоції : використання елементів арт-терапії в роботі практичного психолога ДНЗ / Діана Черкашина // Психолог дошкілля. – 2014. – № 5. – С. 23–31.
51. Шестопалова, К. М. Використання методів арт-терапії в роботі з інтимно-особистісними проблемами юнаків / К. М. Шестопалова // Світ виховання. – 2010. – № 1. – С. 28–30.
52. Шестопалова, О. П. Художня творчість та арт-терапія в роботі експериментального навчального закладу / О. П. Шестопалова // Світ виховання. – 2010. – № 1. – С. 10–16.
53. Шидлюх, С. Аналіз зарубіжного досвіду використання арт-терапії у корекційній роботі з дітьми-жертвами насилля / Сюзанна Шидлюх // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереоарт], 2014. – С. 129–132.
54. Шитікова, М. Пластилінові етюди : [арт-терапія] / Марина Шитікова // Психолог. Шкільний світ. – 2013. – № 3. – С. 52–53.
55. Юрків, Я. Арт-терапевтичні методики як засіб реабілітації розумово відсталих дітей / Я. Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 2. – С. 59–65.
56. Якубовська, Н. Корекція страхів : арт-терапевтичні методики для дітей 5–10 років / Н. Якубовська // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 43. – С. 17–26.
57. Янчишин, В. Н. Інтуїційне музичовання – цікавий напрям арт-терапії / В. Н. Янчишин // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2005. – № 12. – С. 6–12.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни Спецкурс «Арт-терапія» (для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія») денної та заочної форм навчання) / Уклад.: О.В.Пелешенко., М.В.Кобиляцька. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 44 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 0,72 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (7 практичних по 4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна добросередовища: Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної добросередовища. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті: Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Положення про порядок зарахування результатів навчання, отриманих в формальній та

неформальній освіті, розміщено на сайті університету
<https://snu.edu.ua/index.php/university/sfera-poshyrennya-suya-v-snu-im-v-dalya/informatsijna-kartka-dokumenta-87/>

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поводження;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.